

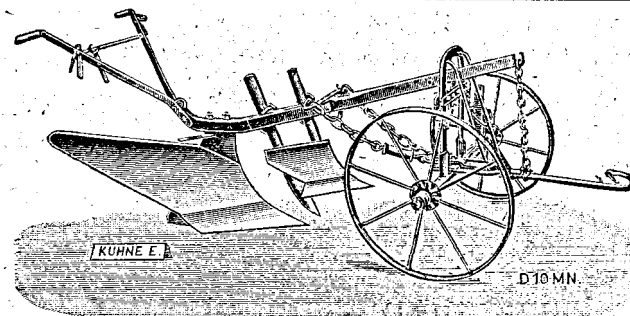
ERDÉLYI GAZDA

XLVII. ÉVFOLYAM.

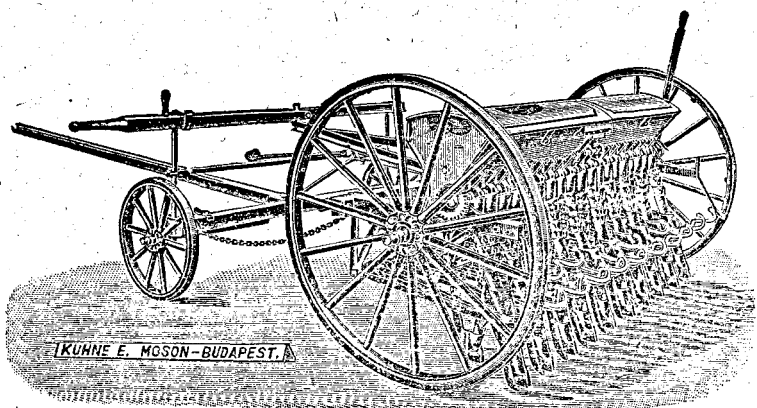
KOLOZSVÁR, 1915 MÁJUS 9.

19. SZÁM.

Egy- és többvasú acélekék, rét- és szántóföldharonák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3.07

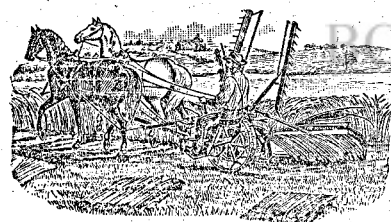

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

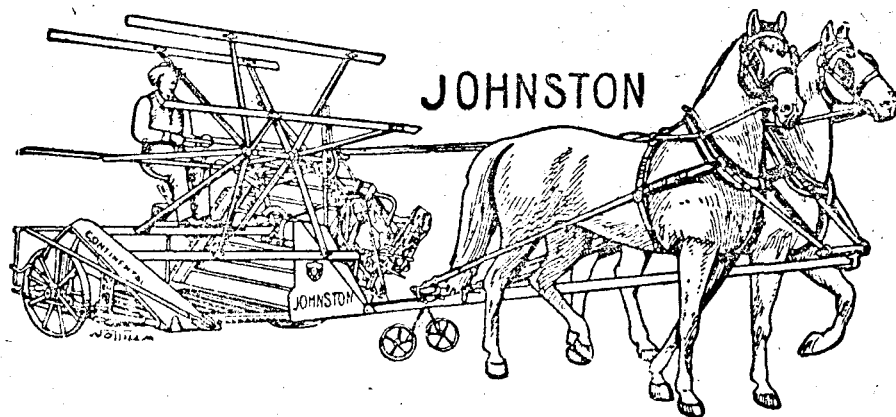
Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legfokéletebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.**

Patkánin

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

patkányirtó szer

ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskerekén.

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes bizlos eredményről jótállás.

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre

Keresek

egy teljesen beruházott jó

Birtokot

jó lakással, vasut mellett,
fix administratiora

Érdeklődők címét a kiadóhivatal
azonnal közölni fogja velem. 3192

Gyakorlati vizsgát tett, 23 évi jó praxissal bíró 46 éves nő, szorgalmas, kisigényű, magyarul és románul beszélő katonamentes

GAZDATISZT

— esetleg azonnalra —

állást keres.

3191 Cimét kívánságra megmondja az

ERDÉLYI GAZDA kiadóhivatala.

Hirdetések
felvételnek
az
ERDÉLYI
GAZDA
kiadó-
hivatalában

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

□□□

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfel-
leségeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített páncceltermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

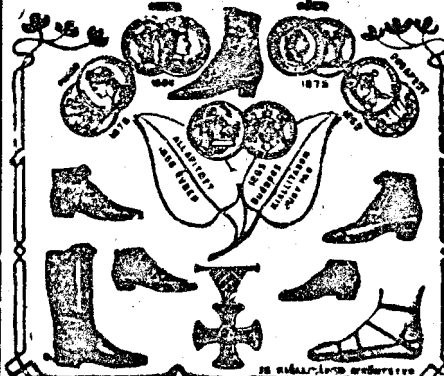
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangu műhe-
lyében a legjobb anyagból, legújabb divat szerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

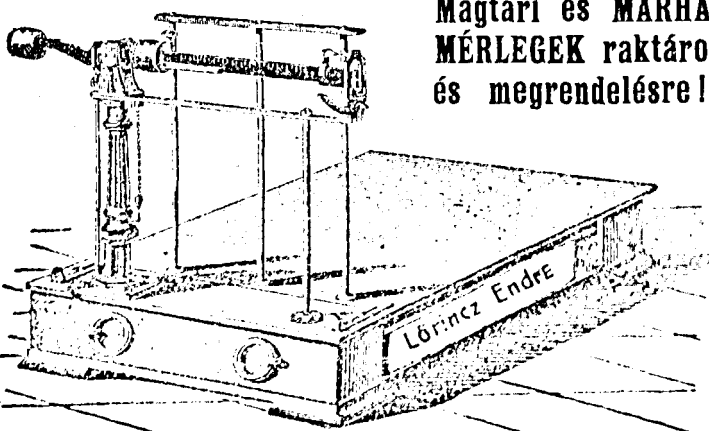
PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,

HOSSZU-UTCA 26. SZ.

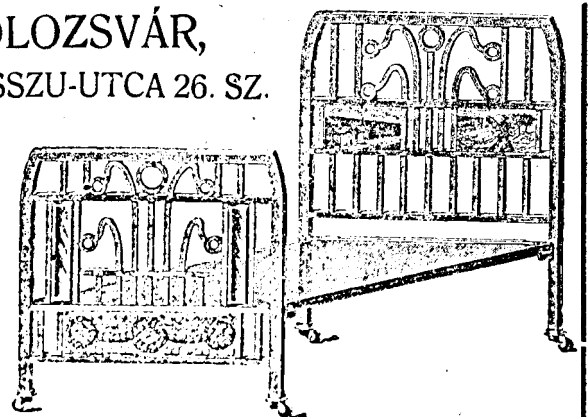
3111

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrácok készítését. Gazdasági és kerti kerítések Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az új hadikölcsön	137
Az ideai termés értékesítése	137
Tavaszi vetések után. <i>Gáspár József.</i>	138
Kormányintézkedések	139
Vegyes közlemények	141
Hirdetések.	

Az új hadikölcsön.

Ha a békés időkben ennek az országnak kölcsönpénzre volt szüksége, akkor csak a Wertheim-pénztárak és a treszorok közlekedtek egymással. Bankok, takarékpénztárak és nagytőkések között bonyolult le a művelet, az állam által kibocsátott papírok ismét elhelyezkedtek a bankoknál, a takarékpénztáraknál, jelentékeny része pedig a kibocsátott állampapíroknak vándorolt a külföldre, úgy, hogy minden kibocsátás több-kevesebb millióival vitte tovább az országot a kifelé való eladósodás rögzös útjain. Ezek az utak igen jól voltak kikövezve, a hatvanas és hetvenes évek usztrakölcsönök után csakugyan jöttek államkölcsönök, melyeknek a kamatlábai, feltételei már arra vallottak, hogy szilárd a hit a külföldön ennek az országnak a hitelképességében és így az államkölcsönök állandóan bizonyosságot szolgáltatottak a magyar pénzgazdaság fellendülése mellett.

De az államkölcsön csak a legutóbbi hadikölcsön kibocsátásával érte el nálunk igazi hivatását, azt, hogy nemzeti főkeelhelyezés legyen, azokban a javadalmasításokban, amelyeket egy-egy államkölcsön évtizedekre biztosít a hitelezőknek, az egész nemzet, annak minden kereseti tagozata részesüljön, vagyis az állam a maga polgárainak tartozzék, az állami hitelművelet ne jelentsen eladósodást kifelé, idegeneknek, külföldi tőkéseknek kötelezett hosszú adófizetést.

Ennél a hadikölcsönél már megnyílt a ládafia is, ebből vándoroltak át a milliók a treszorokba s ennél az államkölcsönél már a kisgazdák is milliókkal léptek be az állam hitelezőinek sorába.

Ebben a nagy átalakulásban meg kell látni mindennek előtt annak a vámpolitikának a hatását, mely a kisgazdát a szerzőosztályok közé emelte. De meg kell látni a falu hitelszervezetének, a szövetkezeti szervezetnek a soha el nem képzelt anyagi és erkölcsi sikerét és mindennekfelett meg kell látni az Országos Központi Hitelszövetkezet munkájának nagy átalakító hatását, amely most a magyar nemzet pénzgazdaságának igen jelentős mozzanatában nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a kisgazdaosztály mint tőkés jelent meg ebben a nagy nemzeti cselekedetben. A ládafiát-ezek a tényezők nyitották meg, ezek a tényezők járultak hozzá, hogy ma már a legutolsó faluban is otthon van az állami kölcsönkötvény, ami emekelőtte csak a treszoroknak volt a kincese.

Az újabb hadikölcsön kibocsátása újabb alkalom lesz arra, hogy ez a folyamat, amelyet hazafias lelkesedés indított meg, újabb eredményeket mutasson fel a nemzet javára, amiben részt kell venni azzal a lelkesedéssel, azzal az áldozatkészséggel, amit a mai nagy idők diktálnak. Ebben a nemzeti munkában, ami egyúttal kötelesség is, a legnagyobb hivatás vár a falu vezetőire, akiknek a szava után indul a nép. Meg kell magyarázni a falu tehetősebb gazdáinak, hogy a ládafiából elő kell venni a pénzt, mert arra az országnak van szüksége s az ország ezt nem kívánja ingyen, mert ez a legjobb elhelyezése a pénznek. Bizalommal várja az eredményt mindenki, aki ismeri a magyar népet és tudja, hogy annak gondolkodását az újabb idők mennyire átalakították.

Az ideai termés értékesítése.

A termésnek a mennyisége, minősége, az ember munkája, előrelátása mellett Isten kezében van. Amíg elérkezik a kalásztérmető Péter és Pál, addig nagyon sok történhetik az égi és földi hatalmak rendelkezéséből. A mai kilátások azzal biztatnak, hogy ha csak valami elemmentáris csapás nem tetézi ennek a most szenvedé-

sektől forró magyar földnek a baját, ez az esztendő talán megadja a gazdának a jutalmát, ha a gazda meg fogja a dolog végét s senkire sem számít, csak a maga erejére. Ha nem vár a katonaság munkájára, nem veszi számadásába a hadifogyók segítségét, hanem csakis a maga és az általa okosan megválasztott gépek munkájára támaszkodik, biztosan elvet, learat és csépel, de ha Pató Pálaskodik, bizony magától az a föld nem fog teremni. Reményünk van abban, hogy a magyar gazda megértette a rendkívüli idők parancsait és így Isten segítségével lesz termés, ami új vért bocsát a gazdasági élet petyhüdt ereibe.

Ezzel az új vérrel nagyon óvatosan kell bánni. Ez a tulajdonképpen életforrása az országnak, erre számít hűséges szövetségünk, ebből fog táplálkozni a legnagyobb részben Ausztria s ez a mi magyar termésünk az a nagy erősség, a melyen meglőrik az angol kiéhezletési politika. Ennek a nemzeti kincsnek, vagyis inkább három birodalomra szóló granáriumnak minden vonatkozása nagyon fontos, amint megfeszített nemzeti erővel kell azt bekészíteni, úgy a nemzet legteljesebb gondoskodását kötelesség mozgáshozni, mikor annak az értékesítése kerül szóba.

E jelentőség indította a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központot arra, hogy ennek a rendkívül ágas-bogas kérdésnek az illetékes tárgyalását előkészítse és a fórumra vigye, gondos előkészítéssel, kidolgozva annak minden vonatkozását. Így került a jövő évi termés értékesítése a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége elé, amelynek igazgató választmányában Rubinek Gyula foglalta össze a közelebbi és távolabbi teendőket arra nézve, hogy a termés értékesítésénél érvényesüljön a jogosult gazdaérdek, véssenek figyelembe a fogyasztók érdekei s e mellett ne hagyassanak tekintet nélkül a legitim kereskedelem érdekei sem. Ez a hármas irány, amely egyúttal a kérdés szigorúan etikai felállítását is jelenti, teljesen megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket ilyen, mondhatjuk egy vi-

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek, és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédlő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

lágreszt érintő nagy dolgokban szem előtt kell tartani.

Az idei termés értékesítése körül nagy feladatok várnak a kormányra. Első sorban biztosítani kell tudni, hogy a gazda semmiféle intézkedés következtében becsületesen felállított mérlegét nehogy megingani lássa, mert ez a sokat szenvedett magyar gazda igazán megérdemli, hogy jogos érdekei megvédessenek. De a gazda mellett gondolni kell a fogyasztók érdekeivel, mert az a szörnyű drágaság, amely megtelepedett nálunk, elsorvasztja a gyengébb kereső osztályokat, ami pedig sorvadás a nemzet életerőiben. Azt kell reményleni, hogy a feladat meg lesz oldva. A gazdák voluma, a mivel az értékesítés kérdése megindul a maga útján biztos vezérfonal. Utat mutat, példát ad. Megmutatja, hogy ma nem szabad a partiális érvényesítéseket keresni, hanem bele kell illeszkedni a teljes nemzeti egységbe, amely azt követeli, hogy mindenki úgy szolgáljon és azzal szolgáljon, amivel tud. A gazda termésével szolgál, hogy minél inkább szolgálhasson, meg kell ővni azt termésének értékesítésénél minden másnak illetéktelen hasznót nyújtó károsodástól.

Tavaszi vetések után.

Általános kihatással az időjárás kedvezőtlen alakulása, sok helyen a munkaerő elégtelensége, nem egy helyen pedig a vetőmag hiánya miatt, dacára annak, hogy a gazdák egész erővel neki állottak a tavaszi munkálatoknak, nagy területek maradtak vetetlen. Ezek a rendes mértékkel jóval felülmúló nagysága a vetetlen maradt területeknek, mint időszerű kérdést veti fel ezt, miként kezeljük ezeket, hogy ha már az idén rajtuk kívül álló okok miatt, mint szántóföldnek használatáról le kellett mondanunk, legalább a jövő évre a teljes kihasználását biztosíthassuk.

A tavaszi vetésnél sorra nem került szántóföldeket kezelhetjük aként, hogy valamelyes hasznót még az idén is adjanak és aként, hogy csak a jövő évben vegyük le róluk egyszerre, úgy az idén elmaradt, mint a jövő évben esedékes hozamot.

Ha az idén is akarunk valamelyes hasznót venni a vetetlen maradt szántó-

földekről, két mód között választhatunk: 1. *kaszálónak*, 2. *legelőnek* hagyjuk meg. A jövő évi fokozott mérvben való kihasználásra pedig csak egy út áll előttünk — ha, mint *fekete ugart* kezeljük.

A szántóföldeket kaszálóknak csak a jobb erőben levő északi fekvéseken vagy nedvesebb természetű helyeken lehet ajánlani. Ezek a szántóföldek kedvező időjárás mellett két kaszálást is adhatnak: egy nagyobb mennyiségű, de kevesebb értékű *széna* és egy kevesebb, de jobb minőségű *sarju* termést. Az első kaszálásnál igen nagy számával fogunk találkozni az olyan gyomoknak, melyek nemcsak, hogy teljesen értéktelenek, semmit sem eszik meg belőlük az állat, de száraik vagy levélzetük tövisedésénél fogva hozzáférhetlenné teszik a közöttük levő takarmány füveket is s emiatt az ilyen szénából sokat székelnek az állatok. Ezeket a gyomokat tehát a kaszálás vagy a szárítás alkalmával el kell távolítanunk. A várható szénatermés a talaj minősége szerint: 6—10 métermázsá. Sarjuteremés pedig: 3—6 mm. Ez ugyan kevés haszon, de mégis valami, melyet csupán a kaszálás és takarítás költsége terhel: e mellett pedig a föld, mint gyeplőrés a jövő évben kapás növények termelésére jól felhasználható lesz. Ha pedig az őszi feldszántást, még termő erőben gyarapodva megy át a jövő évi termelésre.

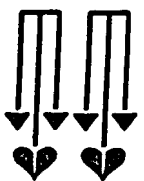
A vetetlen maradt szántóföldek közül legelőnek csak a gyenge termőerőben levőket hagyjuk meg, mivel a jobb erőben levő szántóföldek parlagon úgy elgyomosodnak, hogy azon nemcsak nem legelhetnek az állatok, de az egykor lendő felszántásra is előbb kapával kell majd utat csinálni. Ezt a nagymérvű gyomosodást előidézik maguk a legelő állatok: a tövises gyomok közül lerágják a tápanyag felvételénél versenytárs képpen szereplő takarmánynövényeket s ez által mintegy ápolják a töviset miatti »na nyulj hozzám« gyomokat. A legeltetésnél a fűbér eimen elérhető haszonvételhez minden munka és anyagi károsodás nélkül juthatunk ugyan, emellett pedig számításba jöhet a legelő állatok ganéja is, mely a legeltetés és fektetés közben jut a szántóföldnek: mindazonáltal a legeltetéshez kapcsolandó haszonvétel a szántó földeknek, még sem lehet ajánlani, mivel elgyomosodik és összetömődik a talaj a legeltetés alatt annyira, hogy a rendes porhanyozást azután csak évek során át tartó gondos műveléssel adhatjuk újra vissza.

A vetetlen maradt szántóföldek kezelésénél harmadik helyen említettük a *fe-*

ketete ugart. Ez ugyancsak a jövő évben juttat haszonvételhez, ez idén tehát csak mint teher nehezedik a gazdára — jövedelem nélkül — az ugarolónak járó munkálatok összességével. Dacára ennek a tehernek, gazdáink a vetetlen maradt szántóknak ezt a kezelési módját kedvelik leginkább. Ugy azonban mindenütt, ahol még megmaradt egy néhány juh, hogy a fekete ugart a juhok részére időszakos legelőnek is használják s közben kószással trágyázzák is. A fekete ugar legeltetése felett nem lehet pálcát törni, ha az csak az első mély szántás megejtéséig tart, ami rendszeren május végén, június elején szokott megtörténni, tehát elég hosszú időre — március, április és május egész hónapokra terjed ki. Azután azonban, ha az első szántással bevezettük az ugart, tilalmazzunk minden legeltetést, egyfelől azért, mivel az állatok amugy se kapnak rajta harapni valót, de legfőképpen pedig azért, mivel nedves időben úgy összetapossák az ugart, hogy azon a talaj elmalásának, tápanyagok feltörésének, teljes szünetelése fog beállni, melynél fogva az ugar nem felelhet még tulajdonképpen rendeltetésének.

A fekete ugartól egyébiránt minden talpalattnyi föld kihasználásának elvi álláspontjára helyezkedve, legujabban egyes gazdák vonakodni szoktak, ha azonban tüzetesebb vizsgálódás tárgyává tesszük, nem találunk annak az álláspontnak védelmezésére egyetlen egy elfogadható indokot sem. Addig, amíg sem megfelelőleg művelni, sem kielégítőleg trágyázni nem tudjuk szántóföldeinket, szerintem az az elv, hogy minden talpalattnyi földet bevessünk, inkább kárára, mint hasznára van a jövedelmezőségnek. Az ugarolás és az egy évi pihenés után a föld termése oly tetemesen emelkedik, hogy megkapjuk ebben a kétévi gyenge termés hozamát egyszeri vetőmag, vetési és aratási munkálatok után. Széltében, hosszában tapasztalható ugyanis, hogy a rosszul művelt és gyenge táperőben levő földek alig adnak 3—4 mm. termést, míg ugarolással azt 6—8 métermázsára is fel lehet emelni. Nem okszerűbb-e? Tehát egy évben 6—8 mm. termést mérni be, mint két évben érni el 3—4 mm. gyenge termést. Az ugar felett tehát, melyre az idén sok gazda kényszerítve van, nincsen miért lehagyni és elkedvetlenedni, mivel az idénről elmaradt gyenge hasznót kétszeresre hozza meg a jövő esztendő.

Gáspár József.

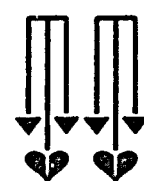

Igen fontos minden gazdának, hogy a legujabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem töri a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges termény-

Kérjen árjegyzéket közvetlenül tisztító **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.**

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

A m. kir. minisztériumnak 1488—1915. M. E. számú rendelete, a rézgálic legmagasabb árának megállapítása és a rézgálickészleteknek gazdasági célra való igénybevétele tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. törvénycikket és a hádiszolgáltatásokról szóló 1912. LXVIII. törvénycikket kiegészítő 1914. évi L. törvénycikk 1—3. §-ai alapján a következőket rendeli:

1. §.

Az 1915. évi április hó 29-ik napja után eladott rézgálicért követelhető legmagasabb ár kilogrammonként 1 korona 80 fillérben állapítatik meg.

A rézgálicnak ezen legmagasabb árán, ha helyben vasut- vagy hajóállomás, vagy postahival van, a vasut- (hajó-) állomásra, illetőleg postára való szállítás és feladás költsége és ha a rézgálic eredeti gyári csomagolásban (hordóban) szállítatik, a csomagolás (hordó) ára is benne foglaltatik.

Ha a rézgálic nem eredeti csomagolásban, hanem kisebb mennyiségekre felosztva szállítatik a vevőnek, akkor a csomagoláshoz használt anyagok (u. m. zsákok, ládák, dobozok stb.) tényleges beszerzési ára s ezenfelül kilogrammonként még legfeljebb 4 (négy) fillér csomagolási költség a tiszta súlyú rézgálic árán felül felszámítható.

2. §.

A földművelésügyi miniszter felhatalmaztatik, hogy a rézgálic előállításával, vagy forgalombahozatalával foglalkozó egyének és cégek rézgálickészleteit az 1914. évi L. t.-cikk 3. §-a alapján a jelen rendelet 1. §-ában megállapított legmagasabb áron gazdasági célra igénybe vehesse és az általa meghatározandó áron a gazdaközönség rendelkezésére bocsássa.

Ez az igénybevétel nem terjedhet ki arra a rézgálicra, melyet a gazda saját gazdaságában a peronospora viticola vagy más növénygomba betegség ellen való védekezésre való felhasználás végett bezárólag 1915. évi április hó 29-éig már megvett, még abban az esetben sem, ha a megvett rézgálic még az eladónál van is.

Az igénybevételnél követendő eljárás tekintetében a földművelésügyi miniszter intézkedik.

3. §.

Arra a rézgálicra, amelyet 1915. évi április hó 29-ike után külföldről fognak behozni, vagy belföldön fognak előállítani, az 1. és 2. §. rendelkezései nem terjednek ki. E mentesség feltételeinek igazolását a földművelésügyi miniszter szabályozhatja.

4. §.

Aki rézgálicot az 1. §-ban megszabott legmagasabb árnál drágábban árul, amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországok területén e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

5. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya kiterjed a magyar szent korona országainak egész területére: Horvát-Szlavonországokban azonban a rézgálickészletek igénybevétele céljából szükséges intézkedéseket a bán teszi meg.

Budapest, 1915 április hó 29-én.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. minisztériumnak 1019—1915. M. E. számú rendelete a haszonbérletől művelés nélkül hagyott mezőgazdasági ingatlanok tárgyában.

A m. kir. minisztérium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXIII. t.-cikk 16. §-ában, valamint az idézett törvénycikkkel és az 1912. évi LXVIII. törvénycikk kiegészítő 1914. évi L. t.-cikk 14. §-ában nyert felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

Ha olyan mezőgazdasági ingatlan haszonbérletre, amelyet gazdasági rendeltetésre, vagy a szokásos gazdasági vetésforgó szerint a folyó gazdasági évben termelésre kell használni, kalonai vagy ezzel egy tekintet alá eső szolgálat teljesítése végett távol van vagy a bérleményt egyéb okból elhagyta anélkül, hogy a termények előállításához vagy betakarításához szükséges gazdasági munkáknak idejében való elvégzéséről akár maga, akár megbízottja vagy hozzátartozója útján, vagy más módon gondoskodott volna, vagy arról bármely okból idejében nem gondoskodnék, avagy gazdasági helyzeténél fogva olyan viszonyok közé jutott, amelyek miatt a gazdasági munkák idejében való elvégzéséről előreláthatóan nem fog gondoskodhatni: a haszonbérbeadónak joga van arra, hogy az ekként kellő megművelés vagy hasznosítás nélkül maradó ingatlant — a haszonbérleti viszonyok egyébként érintetlenül hagyásával — birtokába visszavegye és a folyó gazdasági évben a szükséges gazdasági munkák elvégzéséről akár saját kezelésében, akár más módon ideiglenesen gondoskodjék. — A mennyiben az ingatlannak ily módon való megműveléséhez, vagy hasznosításához szükséges, a haszonbérbeadó a bérleményhez tartozó épületeket és gazdasági felszerelést is használatba veheti.

A haszonbérbeadó által birtokba vett ingatlannak a folyó gazdasági évben beszedendő hasznai felől a haszonbérbeadó rendelkezhetik, a haszonbérlet csak az ingatlanra eső haszonbérnek elengedését és a termények előállítása végett esetleg általa az ingatlanra fordított költségeinek megtérítését követelheti, de mindezt csak oly összeg erejéig, amely a haszonbérbeadónak az ingatlanból nyert tiszta jövedelmét meg nem haladja.

Ha a haszonbérbeadó a jelen § szerint őt megillető joggal nem élt, a haszonbérlet e miatt sem bérelengedést, sem kártérítést nem követelhet.

2. §.

A haszonbérbe adott ingatlannak az 1. § alapján a haszonbérbeadó részéről való birtokbavétele tekintetében felmerülő vitás kérdések elintézésére hivatva van:

1. kis- és nagyközségekben, ha a vitás ingatlan 50 kataszteri holdnál nem nagyobb, első fokon a községi előjáróság, második és utolsó fokon a főszolgabíró, ellenkező esetben pedig első fokon a fő-

szolgabíró, második és utolsó fokon az alispán;

2. városokban — tekintet nélkül a vitás ingatlan nagyságára — első és utolsó fokon a tanács.

Ha a haszonbérlet ingatlan több község (város) területén fekszik, az ingatlan fekvése szerint illetékes hatóságok bármelyike határozhat az egész ingatlanra nézve.

A közigazgatási hatóság határozatával meg nem elégedő fél igényeit a jogerős határozat közzétételétől számított 30 nap alatt a rendes bírói úton érvényesítheti.

3. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki.

Budapest, 1915 március 24. napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Valamennyi vármegye alispánjának, valamennyi vármegyei gazdasági egyesületnek, valamennyi vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségnek és a m. kir. földművelésügyi minisztérium valamennyi miniszteri kirendeltségének.

A háboru következtében természetesen előállott kézi és igáserehiány fokozottabb mértékben teszi szükségessé a mezőgazdasági gépek használatát. Mint-hogy azonban ezek üzeme lehetőleg szakszerű kezelést igényel, ami pedig sok helyt a gépészek hadbavonulása folytán nem biztosítható, — a kereskedelemügyi miniszter úr intézkedett, hogy az aratás és cséplési gépmunkálatokhoz lehetőleg megfelelő számú szakképzett gépész álljon rendelkezésre. E célból utasította a kassai és szegedi felsőipariskolát, valamint a győri, kolozsvári, marosvásárhelyi és temesvári fa- és fémipari szakiskolát és a pécsi és pozsonyi fémipari szakiskolák igazgatóságait, hogy a felsőipariskola III. éves, a szakiskolák III—IV. éves komolyabb gondolkodású, értebb tanulóit az egyszerű gabonarárató, marokrakó-arató és kéyekelő-arató gépek működésével, szerelésével, kezelésével elméletileg és gyakorlatilag ismertessék meg és ezen gépeken előforduló hibák kijavításában gyakorolják be. Továbbá intézkedett, hogy a cséplési munkákhoz szükséges gépkezelő személyzet kiképzése céljából a fentiekben megnevezett iparoktatási intézeteknél, továbbá a budapesti állami felsőipariskolánál, valamint a debreceni és miskolci fémipari és a brassói faipari szakiskolánál is azon esetben, ha 15 jelentkező akad, folyó évi április—június hónapokban 144 elméleti és 60 gyakorlati tanórával, összevont gőzkazánfűtői, lokomobil és cséplőgépkezelői tanfolyamok szerveztessenek, amelyekre a szabályzattól eltérően kivételesen a 16-ik életévüket betöltött ifjak is felvehetőek.

Felhívom Címelt, hogy a szóbanforgó utóbb jelzett gépkezelői tanfolyamokra a gazdáltsadalom figyelmét hívja fel azal, hogy ugy a tanfolyamokon való részvétel, valamint az ott kiképzendő gépkezelőknek alkalmaztatására vonatkozólag esetleg szükséges tájékoztatásokért forduljanak közvetlenül a jelzett iparoktatási intézetek igazgatóságaihoz.

Budapest, 1915 május 1-én.

A miniszter helyett:

Bartók,
államtitkár.

A melasse beszerzésének módzatai.

A takarmányozás lehetőségének biztosítása érdekében gondoskodás történt arról, hogy az állattartók az egyes cukorgyárakban megfelelő áron melassét kaphassanak.

A melasse beszerzésének módzatai a következők:

A cukorgyárak melassét csak a m. kir. gazdasági felügyelőségek vagy a vezetésem alatt álló miniszterium által kiadott utalványok alapján és az azokban megjelölt mennyiség erejéig adhatnak el.

A cukorgyárak kötelesek minden — folyó évi május hó 31-éig beérkező — s ilyen utalvánnyal felszerelt megrendelést, ha a megrendelő a melasse árát lefizeti és a szállításhoz szükséges használható hordót az illető cukorgyárhoz beszállítja, a beérkezés sorrendjében fogatósítani. Ha a megrendelőnek megfelelő hordója nincs, a szükséges hordókat a cukorgyár adja, ha erre nézve a megrendelővel külön megegyezett.

A melasse ára a gyárban, illetőleg a gyár rakodó állomásán 100 kilógrammonként 15 korona.

Ha valamely gyár melasse készlete már elfogyott s így a hozzá beérkező rendelést fogatósítani már nem tudná, köteles a hozzá beérkező rendelést a rendelőhöz legközelebb fekvő és megfelelő készlettel bíró cukorgyárhoz fogatósítás végett átadni és erről a megrendelőt értesíteni.

A megrendelések a boffalusi, bükki, csinalvi, diószegi, hatvani, kaposvári, magyarfalvai, marosvásárhelyi, mezőhegyesi, nagybeeskereki, nagycezeni, nagysurányi, nagyszombati, nagytapolcsányi, oroszka, osijeki, sarkadi, sárvári, szerencsi, tóketerebesi, vágszeredi, szolnoki, cservenkai és ujverbázi cukorgyáraknál eszközölhetők.

Budapest, 1915 április 27-én:

Földművelésügyi Miniszter.

Hirdetmény

a gyümölcsfeldolgozó gépek kikölcsönzése tárgyában.

A gyümölcsértékesítés előmozdítása céljából egyes olyan községeknek, melyek a folyó évben nagyobb gyümölcstermést várnak és azt friss állapotban értékesíteni nem tudják, másrészt pedig anyagilag nincsenek abban a helyzetben, hogy gyümölcsfeldolgozó gépeket maguk beszerezhessenek, hajlandó vagyok a rendelkezésemre álló Simon-féle cidermalmokat, a Mobile-féle almaborsajtókat, a Ryder-féle vándoraszalókat, valamint a dr. György által szerkesztett és falyigára szerelt szeszűző készülékeket 3—6 heti ingyenes használatra átengedni, ha az illetők eziránti kérvényeiket az általuk kérelmezendő használatba vétel ideje előtt legalább 30 nappal hozzám felterjesztik.

Mint hogy azonban a múltban előfordult, hogy az egyes gépeket azok, akiknek ingyenes használatra voltak átadva, meg rongálva és késedelmesen küldték vissza rendeltetési helyükre: a kincstár érdekeit megóvándó, jövőben gyümölcsfeldolgozó gépeket kizárólag csak községeknek fogok használatra átengedni s az egyes kérvényeket csak az esetben fogom érdemleges tárgyalás alá venni, ha a folyamodó községek az alábbi megfelelően kitöltendő és aláírandó nyilatkozatot esatolják, mely nyilatkozatban az engedélyezni kért gyümölcsfeldolgozó gépek faja és darabszáma felsorolandó.

A nyilatkozatot a községnek szabályszerű és a törvényhatóság által jóváhagyott képviseleti határozat alapján kell megtennie.

A nyilatkozat szövegét az alábbiakban állapítom meg:

Nyilatkozat,

melynek erejénél fogva község nevében

a számú képviselő testületi határozattal nyert meghatározásunk alapján ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy amennyiben a nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszterium község lakosainak ingyenes használatra gép(ek)et engedélyez, a nevére engedélyezett és a vasuti (hajó) állomásra szállítandó gyümölcsfeldolgozó gép(ek)nek a feladó állomáshoz, továbbá innen vasuton (hajón) községbe, valamint az engedélyezett gép(ek)nek községből a kikölcsönzési helyre, vagy akár a m. kir. földművelésügyi miniszterium által megjelölendő bármely más helyre való szállítási költségeit és általában a szállítással kapcsolatos összes költségeket község magára vállalja.

Amennyiben község ennek a kötelezettségnek felhívás dacára nem tenne eleget, a m. kir. földművelésügyi miniszterium jogosítva lesz a szállítást a község helyett a község költségére és veszélyére teljesíteni s az így felmerült költségeket és kiadásokat a községgel szemben érvényesíteni és behajtani.

Végül község felelősséget vállal az engedélyezett gép (gépek) tekintetében nemcsak aállítás alatt érhető minden rongálásért és sérülésért, hanem azért is, ha az engedélyezett gép(ek)et az engedélyezési határidőn belül ép, tiszta és használható állapotban fogja fentartani és ilyen állapotban fogja a m. kir. földművelésügyi miniszterium rendelkezésére bocsátani.

Község beleegyezését adja ahhoz, hogy ezen nyilatkozat alapján indítható bármely pert a m. kir. földművelésügyi miniszterium, illetve a m. kir. kincstár a per tárgyának értékére való tekintet nélkül az egyedül általa szabadon választandó bíróság előtt tehessen folytatni.

Mely akként kiállított nyilatkozat felolvastatván, elfogadtatott és megkért tanuk jelenlétében aláíratott.

Megjegyzem ezuttal, hogy a szeszűző készüléket borseprő és törköly letűzésére egyáltalán nem engedélyezem.

Tekintettel a rendelkezésem alatt álló gépek és eszközök aránylag korlátolt számára, már eleve is figyelmeztetem az érdekelteket, hogy a gépeket első sorban olyan vidékeken lévő községeknek fogom rendelkezésére bocsátani, amely vidékeken valóban tömeges és friss állapotban nehezen értékesíthető gyümölcstermés várható.

Budapest, 1915. évi április 23:

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Utmutatás a gyapju értékelésére.

A gyapjuért követelhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kiadott 1581—1915. M. E. számú kormányrendelet az egy kilógramm tiszta gyapjuért követelhető legmagasabb árát állapítja meg s e szerint a tiszta gyapju kilógrammjaként követelhető legmagasabb ár:

Legfinomabb merino gyapjunál . . .	20 K
szövet és fésűs AAA/AA gyapjunál . .	17 K
" " " A/B gyapjunál	15 K
" " " C gyapjunál	11 K

Czigája (D) gyapjunál	9 K 50 f.
Raczka (E) "	7 K 50 f.

Tiszta gyapju alatt a gyapju gyárilag mosott állapotában értendő. A zsirban nyirt, usztatott, hátan mosott, vagy kézzel mosott gyapju, tehát amnyi tiszta gyapjut tartalmaz, amennyi abból az összes lisztálatalságok (zsir, veriték, homok, föld stb.) eltávolítása után a kifogástalan gyári mosás eredményeként megmarad.

Ezek szerint tehát valamely zsirban nyirt, usztatott, hátan mosott, vagy kézzel mosott gyapjuért igényelhető árat, az szabja meg, hogy a kérdéses gyapju mennyi tiszta gyapjut tartalmaz és a megjelölt és a kereskedelmi forgalomban szokásos minőségi fokozatok melyikébe tartozik.

Ha pl. valamely zsirban nyirt gyapju 100 kg.-jában 30 kg. tiszta gyapju foglaltatik és ha a kérdéses gyapju minősége alapján az az A/B megjelölésű fokozatba tartozik, akkor ezen zsirban nyirt gyapju 100 kg.-jáért a termelő legfeljebb 30 x 15 = 450 koronát igényelhet.

Az országos m. kir. gyapjumínősítő lézet (Budapest, V. Klotild-utca 22.) készséggel és díjtalanul ad felvilágosítást minden gyapjutermlőnek arról, hogy eladó gyapjuja minő tiszta gyapjutartalommal bír és hogy a megállapított minőségi fokozatok melyikébe tartozik s az intézet által adott ezen felvilágosítás alapján a gazda is könnyen tájékozódhatik a felől, hogy gyapjujáért tisztátalan állapotban minő árat igényelhet. Az intézet által adott tájékoztatás természetesen csak a hozzá beküldött mintára vonatkozhatik s azért a mintavételnél arra kell törekedni, hogy a beküldött minta a kérdéses gyapju átlagos minőségét tüntesse fel. A mintákat tehát oly bundákból, vagy bundarészekből kell összeállítani, a milyen legelőbb van a nyáj által szolgáltatott gyapjuban. Szükségeses, pl. a nyáj állagához képest tulzsíros, vagy tulzságos könnyű, tulróvid fűrtű, vagy tulzságos magasfűrtű gyapjunak a mintához való keverése mellőzendő. Figyelembe kell továbbá a mintavételnél azt a körülményt is venni, hogy a gyapju minősége nemek és évjáratok szerint a tiszta gyapju mennyisége tekintetében eltérő lehet. Ennek fogva a kos, anya, ürü és toklyó gyapjunak oly arányban kell a mintában foglaltatnia, a milyen arányban az a kérdéses gyapjutétel egészében foglaltatik.

Az intézet csak bérmentve küldött mintákat fogad el s a beküldendő minta nagysága az eladó gyapju egész mennyisége szerint a következő legyen:

1. Zsirban nyirt gyapjaknál:

1000 kg-ig menő tételeknél	4—5 kg.
1000—5000 kg-ig menő tételeknél	8—10 kg.
5000 kg-on felüli tételeknél	15—20 kg.

2. Usztatott, hátan mosott, vagy kézzel mosott gyapjaknál:

500 kg-ig menő tételeknél	2—3 kg.
500—1500 kg-ig menő tételeknél	4—5 kg.
1500—3000 " " " "	6—8 kg.
3000—5000 " " " "	9—10 kg.
5000 kg-on felüli tételeknél	12—15 kg.

A has-, láb és hulladékgyapjut nem szabad hozzákeverni a szingyapjuhoz, hanem abból külön elcsomagolt kis minta melléklendő az átlagmintához. E minták súlya körülbelül egytizedrészét tegye a szingyapjuból küldött átlagmintának. — Haslábmintá beküldése esetében közlendő az összes eladásra kerülő szingyapjunak és haslábgyapjunak hozzávetőleges súlya, vagy azoknak egymásközötti súlyaránya. A báránygyapjuból minden esetben külön minta küldendő be.

A mintának a megjelölt vizsgálatnál

Tel nem használt részét az intézet, a beküldőnek a minta beküldése alkalmával kifejezett kívánságára, bérmentetlenül visszaküldi.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A miniszterelnök a katonai árvák ellátásáról.** A Pestvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi ülésében tárgyalta Magyar Kázmérnak arra irányuló indítványát, hogy a katonai árvák az árvaházi nevelés helyett az Alföldön helyeztessenek el, ahol gazdasági irányú házi nevelésben lenne részük. Ebben a kérdésben a gazdasági egyesület felterjesztést intézett a kormányhoz, melyre ma érkezett le gróf Tisza István miniszterelnök válaszeirata. Ebben a leiratban a miniszterelnök közli, hogy a kormánynak az a szándéka, hogy a háboruban életüket vesztett katonák árvái lehetőleg az elvesztett szülői házhoz hasonló környezetben családi nevelésben részesüljenek és az árváknak egyes árvaházakban, vagy hasonló intézetekben való felnevelését a legkisebb számú kivételes esetekre kívánja szorítani. Kijelenti a miniszterelnök, hogy rajta lesz a kormány, hogy ilyen irányt adjon az állami akcióba bevonnandó társadalmi tevékenységnek is.

— **A vetőmagpiacról.** A magüzlet még mindig élénknek mondható és a főérdeklődés muhar, köles, biborhere magra irányul. Kölesben az összes fajok keresettek szilárd irányzat mellett. Muhar és biborheremag iránt is állandóan nagy kereslet nyilvánul. Nyersáruért az árak 100 kilogrammonként koronákban a következők: Lenmag 58—60, köles 68—70, muharmag 42—74, biborhere 80—82.

— **A mezőgazdasági munka és az isteni tiszteletek rendje.** Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület kapcsolatban a kormányhoz intézett felterjesztésével, melyben a mezőgazdasági munka vasárnapi és ünnepi korlátozásának a felfüggesztését kérelmezte, megkeresést intézett az összes bevett felekezetek főpapjaihoz. Ebben a megkeresésben arra kéri az O. M. G. E. a főpapokat, hogy egyházmegyéjük, illetve egyházi fenhatóságuk alá tartozó kerület részére oly értelmű rendelkezést bocssássanak ki, amely lehetővé teszi a vasárnapi és ünnepi istentiszteletek időpontjának olyan módon való megszabását, hogy a helyi viszonyok figyelembe vételével a vallásos köteleességek gyakorlása, az isteni tiszteleteken való, valláserkölcsi szempontból felette kívánatos, minél tömegesebb részvétel lehetőleg minél kevesebb időt vonjon el a termelő munkára szükséges, az idén fokozott buzgalommal kihasználandó szorgos munkaidőből.

— **Vaj, turó, sajt és margarin küldemények postai szállítása.** A kereskedelemügyi miniszter a postai szabályzat módosításával megengedte, hogy a bel-földi, továbbá az Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával és Németországgal való forgalomban ezentul vajjal, turót, sajtot és margarint a következőképpen csomagolva lehessen postára adni. A vajjal, turót, sajtot, vagy margarint előbb erős pergamenpapírba kell jól beburkolni. A nyári időszakban legalább két réteg pergamenpapírt kell alkalmazni, úgy, hogy a felső réteg az alsó hajtásait fedezze. Az így beburkolt tartalmat dobozba kell helyezni, a doboz legalább is háromszor recézett papírból álljon, melynek két sima külső rétege és ezek között egy recézett rétege legyen, avagy pedig mintegy

két milliméter vastag zsirhatlan lemezpapírból készüljön. A küldeményt végül erős csomagolópapírba kell csomagolni és zsineggel tartósan átkötöni.

— **Az időszaki munkások távozásának tiltása.** Midőn a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére minden számbavehető munkáskézre szükség van, Sándor János belügyminiszter gondoskodott arról, hogy a mezőgazdasági munkások munkakeresés céljából a külföldre ki ne mehessenek. Ennek biztosítására a belügyminiszter utasította az alispánokat és polgármestereket, hogy az időszaki munkakeresés céljából külföldre távozni kívánó egyének utlevél-kérelmeiknek hivatalból leendő visszautasítása iránt intézkedjenek s gondoskodjanak arról, hogy az elsőfokú közigazgatási hatóságok a külföldi államokba való munkásszerződések záradékolását tagadják meg. Minthogy a munkakeresésnek e korlátozása mellett feltétlenül gondoskodni kell arról, hogy azok a munkások is, akik lakóhelyükön munkaalakalmak hiánya miatt keresetnek nem juthatnak, megfelelően foglalkoztassanak, utasította a belügyminiszter az alispánokat és polgármestereket, hogy a kereset hiánya miatt jelentkező munkások számbavetele iránt intézkedjenek és azoknak munkához való juttatása céljából további utasítás adás végett a földmivelésügyi miniszterhez haladéktalanul előterjesztést tegyenek.

— **Méhészeti tanfolyamok rokkant katonák részére.** A rokkant katonák jövője biztosítása érdekében megindult társadalmi és másnemű mozgalmak a kormány intézkedéseivel kapcsolatosan mind nagyobb-nagyobb arányokat öltenek.

E tekintetben a földmivelésügyi minisztériumra is igen nagy gond hárul, mert hiszen a rokkant katonák legnagyobb része megelőzőleg is mezőgazdasággal foglalkozott, ez az elem képezi a hősök zömét s így természetesen az illetők jövő munkaköre s foglalkoztatásánál e körülményre is figyelemmel kell lenni.

E foglalkozási ágak közül különösen a méhészeti emelendő ki, amely minden nagyobb megerőltetés nélkül könnyen ültető s mivelőjét könnyű szerrel egy darabka kenyérhez juttatja.

A földmivelésügyi minisztérium e célból elhatározta, hogy az Erdélyrészi Méhész Egyesület közreműködésével május havától kezdve a kolozsvári katonai kórházakban és üdülő helyeken levő s ezután jövő rokkant katonák részére folytatlagosan több rendbeli méhészeti tanfolyamot rendeztet. Május 3-án három ilyen tanfolyam nyílt meg 30—30 rokkant katonai hallgatóval az Erdélyrészi Méhész Egyesület hathatós közreműködésével és vezetése mellett és pedig a Magyar-utcaiban, Eperjes-utcaiban, tanítóképezde méhesében és a Bak-telepen. — Az Erdélyrészi Méhész Egyesület elnöksége: dr. Balázs Ferenc.

— **Lótenyésztési intézkedések.** A hadügyi vezetőség már a háború kitörése óta arra törekszik, hogy a hazai lótenyésztést erő károsodás lehetőleg kicsiny legyen. E végből a többek között sérült lovakat, vagy haddi célokra alkalmatlan lovakat olcsó áron engedi át a tenyésztőknek. E lovak száma eddig 1000, közülük 2000 tenyésztésre alkalmas kanca. Minthogy a ragályos állatbetegségek miatt zár alá helyezett 11 hadiló-kórházban még számos ilyen kancaló van melyeket azonban nem lehet a tenyésztőkhez juttatni, ennek következtében a földmivelésügyi kormány közbenjárására hadi fedeztetési mozgók állomásokat szerveztek, amely állomások

használatára 150—200 állami mént alkalmaznak. Ennek az intézkedésnek az a haszna lesz, hogy biztosítani fogja a jövő nemzedék jelentékeny részét s a katonailag exponált pontokon levő méneket az odaváló lakosság is igénybe tudja venni.

— **Az állat és husvámok felfüggesztéséről** szóló kormányrendelettel kapcsolatban a »Gazdaszövetség«, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja megállapítja, hogy a rendelkezést a magyar gazdasáadalom, mely a háborús állapot tartama alatt mindenkor a helyzet magaslatán állott, hazafias megnyugvással fogadja, feltételezve azt, hogy a kormány a kellő időben, mikor a körülmények a hazai termények értékesítése szempontjából változnak, módot keres a rendelet módosítása, illetőleg visszavonására. A rendelet tisztán vámpolitikai intézkedés, mely állategészségügyi rendszabályokat nem érint. Nem intézkedik a balkáni élőállatbehozatal tilalmának felfüggesztése iránt s így az továbbra is érvényben marad úgy Romániával, mint Bulgáriával szemben, ahonnan a behozatal lehetősége egyébként megvolna. Föl is tételezzük, — mondja a Gazdaszövetség —, hogy a kormány egy oldalról sincs olyan nyomásnak kitéve, hogy állategészségügyi óvintézkedéseket felfüggeszzen s a piaci felhajtás gyarapítását célozva, a hazai állatállomány veszedelmét hozza reánk.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGKÖZSÖBB KÖLCSÖNÖKET NYÚJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-intézet Kérjen ajánlatot

Dr. gróf Teleki Domokos ur
 ömlesztésére többszörösen kiuntetett
 Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó
 8 drb. 2 éves **bika;**
 2 drb. 5 éves jól fejlődött muraközi **mén.**
 Érdeklődők forduljanak alulirothoz
Gernyeszeg posta
Pálffy Dezső, intéző.

3166

Hatása biztos
Páratlan
a maga
nemében!

Ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

festékgyárak

30 0 IV.

BUDAPEST, VII., Örnagy-utca 4.

Állást keres

26 éves
gazdatiszt
 öt évi, belterjes, tejjgazdasági gyakorlattal **százalékos** fizetésre.

3190

Cim: **Técsi László** okl. gazda Kolozsvár, Honvéd-u. 43.

Özv. báró Bornemisza Andrásné grf. Teleki Polixina urnő ö mélt. Komlod—Oroszfáji gazdaságában az oroszféji tanyán üresedésben van a

tanyai tisztí állás,

mely azonnal betöltendő, csakis nős egyének pályázhatnak.

Szorgalmas, szerény igényű, erélyes, megbízható, józanéletű kell legyen, már hasonló alkalmazásban volt, gyakorlattal bíró előnyben részesül. A román nyelv tudása okvetetlen megkívántatik. A helyszínén értekezni a fizetés és feltételek felől

Engi Elek tisztartóval,

Komlod, u. p. Nagynyulas, vasuti áll. Mezőszentmihály.

3187

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.
Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jékkár ellen, ugyszin'en az ember életére a legkülönbözőbb módozatok szerint, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjanyukban rézesülnek.
 A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegéből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
 Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyen helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítás-al minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2,527.980.—	K
Tartalékok	3,357.603.—	>
Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból	10,740.000.—	>
jékkárokból	5,042.000.—	>
Biztosított érték tűzben 1912. évben	860.000.000.—	>
jégben 1912. évben	63.000.000.—	>
Eletűzlet állománya	15,240.080.—	>

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

»GONDVISELÉS» Országos Központi Segélyző Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykihazásitási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden közegben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működésel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

Drága a benzin és kevéssé.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.

3164 I.